

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Sžo/63/2012
Identifikačné číslo spisu:	3012200642
Dátum vydania rozhodnutia:	27.02.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:3012200642.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: P., t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Ilava, Mierové námestie 1, proti žalovanému: Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby, Ilava, Mierové námestie 1, Ilava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 138953/4-2012, zo dňa 22. augusta 2012, o odvolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 7. novembra 2012, č. k. 13S 124/2012-23, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 7. novembra 2012, č. k. 13S 124/2012-23, v časti, ktorou krajský súd zastavil konanie z m e ň u j e tak, že konanie z a s t a v u j e a po právoplatnosti rozhodnutia vec p o s t ú p i krajskému prokurátorovi Krajskej prokuratúry Trenčín a v ostatnej časti p o t v r d z u j e.

Žalobcovi náhradu odvolacieho trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne napadnutým uznesením zo dňa zo dňa 7. novembra 2012, č. k. 13S 124/2012-23, podľa ust. § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) zastavil konanie. Žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Súčasne vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 138953/4-2012, zo dňa 22. augusta 2012, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti rozhodnutiu orgánu 1. Stupňa (pedagóg OVT Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby, Ilava), ktorým mu hol dňa 17. augusta 2012 uložený podľa § 52 ods. 3, písm. e/, zák. č. 475/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov disciplinárny trest umiestnenie do uzavretého oddielu na dobu 10 dní za porušenie § 40 písm. d/, zák. č. 475/2005 Z. z.; žalobcovi bolo preukázané porušenie ust. § 40 písm. d/, zákona o výkone trestu dňa 2. augusta 2012 počas Generálnej prehliadky vykonanej v čase od 8.15 hod. do 11.30 hod na cele I.B/2.31; počas prehliadky boli medzi osobnými a ústavnými vecami žalobcu (odsúdeného) nájdené 2 ks ružových fixiek zn. Centropen 2822 Fax, v

ktorých bolo 20 ks neznámych tabletiiek bledo-oranžovej farby s nápisom ROCHE 0,5; v každej fixe sa nachádzalo 10 takýchto tabletiiek; ďalej bol nájdený USB kľúč s MP3 prehrávačom čiernej farby zn. DAEWOO International; disciplinárny trest - umiestnenie do uzavretého oddielu na dobu 10 dní, bol žalobcovi uložený s prihliadnutím na povahu a závažnosť disciplinárneho previnenia, spôsob jeho spáchania, následky a okolnosti, za ktorých bol spáchaný, mieru zavinenia, pohnútky a jeho doterajší postoj k plneniu povinností.

Krajský súd poukázal na to, že v tomto konaní posudzoval, či rozhodnutie žalovaného č. 138953/4-2012 zo dňa 22. augusta 2012, ktorým bol žalobca uznaný vinným z disciplinárneho previnenia podľa § 52 ods. 3, písm. e/, zákona o výkone trestu, za ktorý mu bol uložený disciplinárny trest - umiestnenie do uzavretého oddielu na dobu 10 dní - podlieha súdnemu prieskumu podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, dajúc do pozornosti, že zákon č. 475/2005 Z. z. ustanovuje spôsob výkonu trestu odňatia slobody, práva a povinnosti odsúdených a dozor a kontrolu nad výkonom trestu s tým, že základné povinnosti a ústavný poriadok ustanovuje tretí oddiel citovaného zákona.

Konštatoval, že disciplinárne tresty ukladané podľa § 52 ods. 3, písm. a/ až f/ zákona o výkone trestu predstavujú takú formu rozhodnutí v rámci disciplinárnych právomocí, ktorých zámerom a právnym obsahom je docielenie účelu výkonu trestu odňatia slobody ako jedného zo základných právnych prostriedkov v rámci trestného zákonodarstva s poukazom na to, že orgánom prokuratúry je podľa § 18 ods. 1 zák. č. 152/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov zverená okrem iného aj dozorná funkcia nad zachovávaním zákonnosti pri ukladaní disciplinárnych trestov podľa zák. č. 475/2005 Z. z..

Krajský súd poukazom na ust. §§ 244 ods. 1, 247 ods. 1 a 250d ods. 3 O.s.p. dospel k záveru, že rozhodovanie Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby IIava o uložení disciplinárneho trestu žalobcovi podľa § 52 ods. 3, písm. e/, zák. č. 475/2005 Z. z. patrí do úpravy verejného práva trestnoprávneho charakteru a nie je možné ho považovať za rozhodovanie správneho orgánu v oblasti verejnej správy, pretože ide o výlučnú právomoc vyplývajúcu pre žalovaného zo zákona o výkone trestu a týka sa vecí, ktorá súvisí s výkonom trestu, ktorý bol žalobcovi uložený v zmysle ustanovení Trestného zákona a podľa Trestného poriadku, z ktorých dôvodov súd konanie zastavil podľa § 250d ods. 1 O.s.p., pretože rozhodnutie žalovaného č. 138953/4-2012 zo dňa 22. augusta 2012 nie je rozhodnutím orgánu verejnej správy v zmysle § 244 ods. 1, 2 O.s.p., s poukazom na to, že žalovaný konal a rozhodol o uložení disciplinárneho trestu podľa zákona č. 475/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov o výkone trestu odňatia slobody a nie ako orgán verejnej správy, a preto súd nemá právomoc toto rozhodnutie preskúmať podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

K žiadosti žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov a o ustanovenie advokáta krajský súd uviedol, že v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. skúmal, či žalobca splnil podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, t.j. či jeho osobné, majetkové a zárobkové pomery oslobodenie od súdnych poplatkov odôvodňujú a či nejde o svojvoľné, alebo zrejme bezúspešne bránenie práva. Konštatoval, že v prejednávanej veci žaloba smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je vylúčené zo súdneho prieskumu podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku, a preto dospel k záveru, že ide o zrejme bezúspešne uplatňovanie práva, ktoré predstavuje podľa citovaného ustanovenia O.s.p. druhú podmienku na oslobodenie od súdnych poplatkov, z ktorých dôvodov mal za to, že nebol dôvod, aby šetril osobné, majetkové a zárobkové pomery žalobcu. Ďalej uviedol, že z dôvodov nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov, nebol dôvod, aby postupom podľa § 30 O.s.p. odkázal žalobcu na Centrum právnej pomoci.

Krajský súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 146 ods. 1, písm. c/, O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p, keď vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pretože konanie bolo zastavené.

Proti uvedenému rozhodnutiu krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobca v dôvodoch odvolania namietal vecnú nesprávnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa v celom rozsahu. Dôvodil, že podľa rozhodnutia EŠLP aj väzenské disciplinárne tresty majú charakter trestnej sankcie a preto o nich musí buď rozhodnúť súd alebo musia byť preskúmateľné súdom. Nesúhlasil s tvrdením súdu prvého stupňa, že väzenský orgán nie je správnym orgánom a ani, že ním vydaný disciplinárny trest nie je rozhodnutím správneho orgánu, v ktorej súvislosti na podporu svojho tvrdenia poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v k. č. 14S/104/2007 na Krajskom súde

v Trnave, kde rozhodnutie väznice v disciplinárnom konaní práve považoval za rozhodnutie správneho orgánu.

K podanému odvolaniu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý navrhol odvolanie žalobcu v plnom rozsahu ako nedôvodné zamietnuť stotožniac sa s dôvodmi rozhodnutia krajského súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ust. § 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (212 ods. 1 O.s.p.) postupom bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v spojení s ust. § 246c ods.1, veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že prvostupňové rozhodnutie je potrebné zmeniť.

Podľa ust. § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa ust. § 247 ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa ust. § 250d ods. 3 O.s.p., súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmavania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Podľa ust. § 246c ods. 1 O.s.p., pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ust. § 103 O.s.p., kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa ust. § 104 ods. 2 O.s.p., ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia. Pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví.

Podľa ust. § 7 ods. 1, 2, 3 O.s.p., v občianskom súdnom konaní sudy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

V občianskom súdnom konaní sudy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Iné veci prejednávajú a rozhodujú sudy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon.

Podľa čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky, Prokuratúra Slovenskej republiky chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických a právnických osôb a štátu.

Podľa čl. 151 Ústavy Slovenskej republiky, podrobnosti o vymenúvaní a odvolávaní, právach a povinnostiach prokurátorov a organizácii prokuratúry ustanoví zákon.

Podľa ust. § 2 zák. č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre, Prokuratúra je samostatná hierarchicky usporiadaná jednotná sústava štátnych orgánov na čele s generálnym prokurátorom, v ktorej pôsobia prokurátori vo vzťahoch podriadenosti a nadriadenosti.

Podľa ust. § 3 ods. 1, 2 zák. č. 153/2001 Z. z. Prokuratúra chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb a štátu.

Prokuratúra je v rozsahu svojej pôsobnosti povinná vo verejnom záujme vykonať opatrenia na predchádzanie porušeniu zákonnosti, na zistenie a odstránenie porušenia zákonnosti, na obnovu porušených práv a vyhovenie zodpovednosti za ich porušenie. Pri výkone svojej pôsobnosti je prokuratúra povinná využívať všetky zákonné prostriedky tak, aby sa bez akýchkoľvek vplyvov zabezpečila dôsledná, účinná a rýchla ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu.

Podľa § 18 ods. 1, 2 zákona č. 153/2001 Z. z. prokurátor dozerá na to, aby v miestach, kde sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, disciplinárne tresty vojakov, ochranné liečenie, ochranná výchova, ústavné liečenie alebo ústavná výchova na základe rozhodnutia súdu, ako aj v celách policajného zaistenia, boli držané osoby len na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu o pozbavení alebo obmedzení osobnej slobody a aby sa v týchto miestach dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy.

Prokurátor je povinný a/ vykonávať previerky zachovávaní zákonnosti v miestach uvedených v odseku 1, b/ písomným príkazom ihneď prepustiť na slobodu osobu držanú v mieste uvedenom v odseku 1 nezákonne bez rozhodnutia alebo v rozpore s rozhodnutím súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu, c) písomným príkazom zrušiť alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov vykonávajúcich správu miest uvedených v odseku 1 alebo ich nadriadeného orgánu, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom, d/ dozeráť, aby sťažnosti a oznámenia osôb držaných v miestach uvedených v odseku 1 sa bez meškania odoslali tým orgánom alebo činiteľom, ktorým sú adresované.

Podľa § 47 ods. 1, 2 zákona č. 153/2001 Z. z. na vykonávanie dozoru nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody alebo osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená (§ 18), je príslušný krajský prokurátor a v rozsahu ním určenom jemu podriadení prokurátori.

Miestne príslušný na vykonávanie dozoru je krajský prokurátor tej prokuratúry, v ktorej obvode má sídlo orgán vykonávajúci správu miesta uvedeného v odseku 1.

Odvolačí súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia krajského súdu a konania mu predchádzajúceho oboznámiac sa so spisovým materiálom súdu, súčasť ktorého tvoril spis ÚVTOS Ilava, dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu, ktorým prvostupňový súd zastavil konanie podľa ust. § 250d os. 3 O.s.p. z dôvodu, že rozhodnutie napadnuté žalobou nemôže byť predmetom preskúmavania súdom podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je vecne správne a plne sa s ním stotožňuje. Odvolačí súd však zastáva názor, že pokiaľ krajský súd správne zastavil konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného pre nedostatok právomoci, kedy ide jednoznačne o nedostatok podmienky konania, ktorý je neodstrániteľný, bolo súčasne potrebné pre zabezpečenie ochrany práv žalobcu v prípade existencie iného príslušného orgánu na konanie a rozhodnutie, aby bola vec postúpená tomuto orgánu na konanie a rozhodnutie.

V predmetnej veci sa odvolačí súd nestotožnil s tvrdením žalobcu, že postupom súdu prvého stupňa mu bola odňatá možnosť sa domáhať ochrany svojich práv odkazom na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva. Rozhodnutie žalovaného nemožno považovať za rozhodnutie orgánu verejnej správy podliehajúceho súdnemu prieskumu v zmysle §§ 244 a nasl. O.s.p.. Z právnych noriem citovaných vyššie vyplýva, že nad zákonnosťou postupu a rozhodnutia žalovaného dozerá príslušný prokurátor. V rámci trojdelenia štátnej moci na zákonodarnú, výkonnú a súdnu možno Prokuratúru spolu s Ochrancou práv, v rámci širšieho ponímania štátu a verejnej správy, zaradiť do moci súdnej, avšak s prihliadnutím na čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky ako i na znenie právnej normy ustanovenej v § 2

zákona o prokuratúre treba Prokuratúru považovať za štátny orgán s osobitným postavením - sui generis, ktorého postavenie ako i pôsobnosť upravuje osobitný právny predpis. Z uvedeného možno jednoznačne dospieť k záveru o tom, že ústav na výkon trestu odňatia slobody a ústav na výkon väzby nie je možné považovať za správny orgán, ktorého legálna definícia je obsiahnutá v ust. § 1 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov - správny poriadok, podľa ktorého je správnym orgánom štátny orgán, orgán územnej samosprávy, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy, s tým záverom, že rozhodnutie žalovaného vydané podľa zákona č. 475/2005 Z. z. v disciplinárnom konaní nemožno považovať za rozhodnutie vydané v správnom konaní podliehajúce prieskumnej právomoci správnych súdov podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

Vzhľadom k uvedenému tým, že nie je daná právomoc správnych súdov a jedná sa o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, krajský súd postupoval správne, keď konanie podľa ust. § 250d ods. 3 O.s.p. zastavil.

Odvolací súd dáva do pozornosti, že právomoc iného orgánu je daná charakterom rozhodnutia žalovaného, ktoré bolo vydané v disciplinárnom konaní v zmysle zákona č. 475/2005 Z. z. a ktoré nadobudlo právoplatnosť. Z uvedeného dôvodu, keďže sa jedná o právoplatné rozhodnutie žalovaného, ktorým bola predmetná vec vyriešená s konečnou platnosťou ako i s prihliadnutím na obsah písomného podania žalobcu, označeného ako žaloba na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, v konaní o ktorom súd konštatoval nedostatok právomoci, dospel odvolací súd k záveru, že je daná právomoc Krajskej prokuratúry Trenčín na ďalšie konanie.

V súlade s ust. §§ 31 a nasl. zákona o prokuratúre, Prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Odvolací súd posudzujúc písomné podanie žalobcu - žalobu, podľa obsahu v zmysle § 246c ods.1, veta prvá v spojení s § 41 ods.2 O.s.p., považoval uvedené podanie za podnet na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia vydaného žalovaným, na ktoré konanie je príslušný Prokurátor Krajskej prokuratúry Trenčín.

Z uvedených dôvodov odvolací súd odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu v časti, ktorou konanie zastavil, v zmysle ust. § 246c ods.1 veta práv O.s.p. v spojení s § 220 O.s.p. zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 250k ods. 1 v spojení s ust. § 246c ods. 1 O.s.p. a ust. § 224 ods. 2 O.s.p.. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže v tomto konaní nemal úspech.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.